

SUPPLERENDE GRUND- OG
NÆRHEDSNOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

En industriel renæssance i Europa, KOM (2014) 14

Revideret notat. Ændringer er markeret med fed og kursiv.

Notatet sendes tillige til Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg.

1. Resumé

Europa-Kommissionen præsenterede den 22. januar 2014 meddelelsen "For en industriel renæssance i Europa", KOM(2014) 14. Meddelelsen er fremsat som en del af Kommissionens industripakke.

I meddelelsen påpeger Kommissionen den europæiske industris betydning for vækst og konkurrenceevne i EU, redegør for de initiativer, Kommissionen har sat i værk, samt præsenterer enkelte nye initiativer til forbedring af EU's industrielle konkurrenceevne. Den overordnede målsætning er, at industrien skal bidrage med op til 20 % af BNP i 2020. For at nå dette mål peger Kommissionen særligt på en række faktorer og opfordrer til, at der indenfor andre politikområder tages højde for industriens konkurrenceevne forud for nye initiativer.

2. Baggrund

Indsatsen vedrørende europæisk industripolitik er forankret i Europa 2020 flagskibsinitiativet, "En integreret industripolitik for en globaliseret verden" (KOM(2010) 614), der blev fremsat i 2010 som et led i Europa 2020 strategien. Industripolitikken er senere ajourført ved Kommissionens meddelelse af den 10. oktober 2012 "En stærkere europæisk industripolitik for vækst og økonomisk genopretning" (KOM(2012) 582).

Det Europæiske Råd understregede i konklusionerne fra marts 2013 vigtigheden af at gøre Europa mere konkurrencedygtigt som produktions- og investeringssted og fastsatte i forlængelse heraf drøftelser om industriel konkurrenceevne og industripolitik ved mødet i Det Europæiske Råd i juni 2013 samt mødet i Det Europæiske Råd i februar 2014. Drøftelsen i februar 2014 er sidenhen udskudt.

Rådet (konkurrenceevne) vedtog på mødet den 2. december 2013 rådskonklusioner om europæisk industripolitik. Konklusionerne fulgte dels op på drøftelserne i Det Europæiske Råd i juni 2013 og fungerede som indspil til en kommende drøftelse i Det Europæiske Råd.

3. Formål og indhold

I Kommissionens meddelelse om industriel renæssance i Europa understreges industriens betydning for den europæiske økonomi. Det påpeges, at industrien står for over 75 % af den europæiske eksport, og at næsten hvert fjerde job i den private sektor er i industrien. Siden 2008 er der dog forsvundet 3,5 mio. arbejdspladser i industrien. Kommissionen finder, at industrien har en væsentlig betydning for at genskabe europæisk økonomi og konkurrenceevne, og meddelelsen vil derfor pege på de væsentligste elementer i at forbedre vilkårene for den europæiske industri. Meddelelsen viser, at EU's industripolitik gradvist integreres bedre i andre politikområder. Frem for alt peger Kommissionen på, at der er behov for effektiv og fuld implementering af industripolitikken på regionalt, nationalt og europæisk niveau.

Kommissionen finder det afgørende at sende et stærkt signal til Det Europæiske Råd om, at industrien har central betydning for konkurrenceevne og vækst i Europa. Kommissionens målsætning er at øge industriens andel af BNP fra 15,1 % til op til 20 % i 2020. For at nå dette mål peger Kommissionen på følgende punkter:

- fortsat styrkelse af politikkoordineringen med øvrige politikområder, med henblik på at forbedre industriens konkurrenceevne,
- udnyttelse af potentialet i det indre marked, udbygning af den nødvendige infrastruktur, forbedring af muligheden for uddannelse og mobilitet samt forbedring det indre marked for serviceydelser,
- målrettet implementering af regionale instrumenter, der kan understøtte industriel forandring og øge konkurrenceevnen,
- forbedring af adgangen til produktionsinput, herunder kapital, energi og råmaterialer. Det bør sikres, at initiativer på andre politikområder ikke resulterer i uproportionalt højere priser på disse input,
- integration af europæiske virksomheder i globale værdikæder,
- anerkendelse af Kommissionens målsætning om at øge industriens bidrag til EU's samlede BNP til 20 %.

Kommissionen peger på flere områder af særlig betydning for industriens konkurrenceevne; det indre marked, det generelle erhvervs klima, innovation og investeringer samt adgang til basale produktionsinput, herunder bl.a. arbejdskraft, kapital og energi.

Angående det indre marked opfordrer Kommissionen medlemslandene til at etablere den rette infrastruktur, bl.a. ved at vedtage og gennemføre infrastrukturinitiativerne i Akten for det indre marked II og etablere et integreret energinetværk. Derudover opfordres medlemslandene til at vedtage og implementere Kommissionens forslag indenfor transport, rumfart og tele-

kommunikation. Kommissionen vil anvende projektopblygninger til at finansiere projekterne. Derudover peger Kommissionen på behovet for at forbedre det indre marked for services samt det indre marked for industriprodukter. Her påpeges behovet for at tage højde for erhvervsrelaterede serviceydelser i industripolitiske strategier, og Kommissionen vil overveje yderligere initiativer i lyset af Højniveaugruppen om erhvervsserviceydelsers anbefalinger, der præsenteres i marts 2014. Kommissionen vil også overveje et lovgivningsmæssigt initiativ om ensartede sanktioner i tilfælde af brud på harmoniseret lovgivning. Endelig gør Kommissionen opmærksom på en igangværende evaluering af det europæiske standardiseringssystem og oplyser, at man vil forfølge et initiativ for IPR-baseret standardisering.

Angående det generelle erhvervsklima oplyser Kommissionen, at man vil styrke den årlige rapport om medlemslandenes konkurrenceevne, og at Kommissionen vil præsentere et initiativ om væksthæmmende offentlig administration. Initiativet vil være et omfattende overblik over bedste praksis på området, særligt vedrørende elektronisk forvaltning og offentlige indkøb. Endelig peger Kommissionen på, at REFIT-programmet vil reducere de administrative byrder for virksomhederne gennem konkurrenceevnevurderinger i Kommissionens konsekvensanalyser, og Kommissionen opfordrer medlemslandene til at anvende samme analyseredskaber som Kommissionen i forberedelsen af national lovgivning.

Angående innovation og investeringer peger Kommissionen særligt på behovet for at omstille industrien til fremtidens globale digitale økonomi. Derudover fremhæver Kommissionen initiativerne i Horizon 2020, særligt søjlen om industrielt lederskab, samt regionalfondene og samhørighedsfondene. Kommissionen vil kombinere regional- og industripolitikken for at skabe platforme for smart specialisering, der vil gøre det muligt for medlemslande og regioner at koncentrere investeringer på områder med komparative fordele. Derudover vil Kommissionen følge op på anbefalingerne fra de seks arbejdsgrupper, der blev etableret i forbindelse med meddelelsen "En stærkere europæisk industripolitik for vækst og økonomisk genopretning" fra 2012; avancerede fremstillingsteknologier, centrale støtteteknologier, bio-baserede produkter, rene køretøjer og fartøjer, bæredygtigt byggeri og intelligente net. Endelig vil Kommissionen undersøge, hvor Europa sandsynligvis vil have sine fremtidige komparative fordele.

Angående adgang til produktionsinput understreger Kommissionen, at adgang til finansiering er af stor betydning for industrien, særligt for små- og mellemstore virksomheder. Der peges på, at COSME og Horizon 2020-programmerne begge vil bidrage til at forbedre adgangen til investeringer, men det vil stadig være nødvendigt med et indre marked for finansielle serviceydelser hvor SMV'er kan få adgang til grænseoverskridende kapital. Kommissionen vil på baggrund af høringen i forbindelse med grønbogen om langsigtet finansiering udarbejde forslag til, hvordan SMV'ers finansieringskilder kan differentieres. Endelig opfordres medlemslandene til at bidrage med europæiske struktur- og investeringsmidler til SMV-initiativet, som foreslået af Kommissionen og EIB. Kommissionen udpeger også ad-

gang til energi som et vigtigt indsatsområde, idet prisforskellen mellem EU og internationale konkurrenter for elektricitet og gas er vokset siden 2005. Kommissionen fremhæver også adgangen til råmaterialer og ressourceeffektivitet som væsentligt for den europæiske industris konkurrenceevne. Kommissionen vil i 2014 overveje at udarbejde en meddelelse om det europæiske innovationspartnerskab om råmaterialer samt præsentere et lovgivningsinitiativ om ressourceeffektivitet og affald, ligesom Kommissionen vil arbejde for at sikre, at europæiske virksomheder har adgang til nødvendige produktionsinput til internationale markedspriser. Endelig peger Kommissionen på vigtigheden af, at industrien har adgang til kvalificeret arbejdskraft. Kommissionen udvikler derfor et redskab til fremme af grænseoverskridende praktikophold samt foreslår en omfattende tilgang til industriel omstrukturering på regionalt niveau. Endelig vil Kommissionen i 2014 udarbejde en meddelelse om jobskabelse i den grønne økonomi.

Kommissionen peger på, at små- og mellemstore virksomheder spiller en væsentlig rolle i den europæiske industri. Kommissionen vil derfor opdatere handlingsplanen ”Small Business Act” og vil bl.a. sikre, at det i alle medlemslande er muligt at starte en virksomhed op for under 100 € og indenfor tre dage, ligesom man vil sikre bedre mulighed for ærlige entreprenører, der har været igennem en konkurs. Kommissionen vil ligeledes undersøge potentialet for og facilitere udviklingen af produktionsklynger, både indenfor industrisektoren og på tværs af sektorer, samt undersøge, om målrettede tiltag kan hjælpe til at etablere virksomhedsnetværk. Derudover opfordres medlemslandene til at indføre en SMV-test i den nationale beslutningsproces.

Endelig peger Kommissionen på, at internationalisering af europæiske virksomheder er afgørende for den fremadrettede vækst i Europa. Kommissionen vil derfor fortsat forfølge frihandelsaftaler med nøglesamhandelspartnere, en regional frihandelsaftale med den sydlige Middelhavsregion samt anvende WTO-systemet i tilfælde af, at tredjelande etablerer tekniske handelsbarrierer. Derudover vil Kommissionen styrke ”Missions for Growth” og iværksætte dialog mellem SMV’er i EU og internationale samhandelspartnere. Kommissionen vil ligeledes i stigende grad gøre offentlige indkøb til en del af forhandlingerne om bilaterale handelsaftaler. Derudover har Kommissionen foreslået et instrument, der i tilfælde af vedtagelse vil gøre det muligt at udelukke bud fra virksomheder baseret i tredjelande med et stærkt beskyttet marked for offentlige indkøb. Endelig vil Kommissionen fortsætte implementeringen af markedsadgangsstrategien for at adressere europæiske virksomheders konkrete problemer med handelsbarrierer i tredjelande, samt fortsat fremme europæiske standarder internationalt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Meddelelsen er sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål den 23. januar 2014.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Landbrug & Fødevarer samt Landsorganisationen i Danmark.

Dansk Erhverv overordnet positiv over for Kommissionens meddelelse og finder det glædeligt, at der er stigende politisk bevidsthed om erhvervslivets betydning.

Dansk Erhverv lægger generelt vægt på, at der føres en erhvervs politik for hele erhvervslivet og finder det derfor afgørende, at hele erhvervslivet tages i betragtning, og at der ikke tages initiativer, der gavner nogle sektorer på bekostning af andre.

Dansk Erhverv finder, at erhvervs politikken primært skal sikre sigte på at styrke virksomhedernes generelle rammevilkår med initiativer inden for områder som finansiering, regelforenkling, fremme af finansiering, nedbringelse af skatter og afgifter, forskning m.v.

Dansk Erhverv ser et velfungerende indre marked som en væsentlig faktor i at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og finder behov for at fremme markedsintegrationen og sikre ensartet håndhævelse af regler i alle medlemslande. Angående adgang til finansiering ønsker Dansk Erhverv, at administrationen af COSME-programmet foregår sektor neutralt, så programmet kan spille en rolle for virksomheder i alle sektorer.

Dansk Erhverver grundlæggende imod, at der opstilles mål for det private erhvervslivs enkelte sektorer andel af økonomien, idet et sådant mål kan blive styrende for den erhvervspolitiske indsats og dermed føre til forvriddinger mellem sektorerne, og støtter således ikke Kommissionens målsætning om, at industrien skal bidrage med 20 % af BNP i 2020.

Dansk Industrier overordnet enig i Kommissionens analyse af industriens udfordringer, støtter en horisontal tilgang til industripolitik og bakker op om Kommissionens overordnede ambition om at øge fremstillingsindustriens andel af EU's BNP til 20 % i 2020.

Dansk Industrifinder det afgørende, at ny EU-regulering udarbejdes med henblik på at styrke virksomhedernes konkurrenceevne. Konkurrenceevnerådet bør spille en mere central rolle i at sikre europæisk konkurrenceevne på tværs af rådsformationerne, ligesom Kommissionen bør etablere en permanent koordinationsenhed, der skal sikre industriens konkurrenceevne, direkte under den nye Kommissionsformand, og Kommissionen bør årligt afrapportere om, hvordan konkurrenceevne er integreret i alle relevante EU-politikområder.

Dansk Industri opfordrer angående det indre marked til, at der udarbejdes klarere vejledninger for, hvornår nationale forskrifter er berettigede, ligesom Kommissionen i sin årlige rapport om det indre marked bør angive, om EU-lovgivningen forvaltes korrekt. Det fremhæves, at princippet om gensidig anerkendelse er et grundlæggende princip i det indre marked, og at der bør etableres en hurtigtarbejdende og effektiv appelinstans på europæisk niveau, der er åben for virksomheder, der støder på forskellige fortolkninger af den fælles lovgivning.

Dansk Industrifinder det afgørende, at den europæiske energipolitik tænkes sammen med både klima- og industripolitik, idet ambitionerne om et bedre klima ikke skal indfries på bekostning af arbejdspladser og vækst i Europa. Frem mod 2030 bør der således arbejdes for en politik, der tage lige hensyn til klima, energiforsyningen og konkurrenceevnen.

Dansk Industri understreger vigtigheden af globale værdikæder og opfordrer til et åbent Europa, hvor handelspolitikken aktivt bruges til at sikre europæiske virksomheder global markedsadgang. Derudover opfordres der til at sikre adgang til kapital til virksomheder og finansiering til grænseoverskridende infrastruktur, ligesom der opfordres til at fastsætte et kvantitativt byrereduktionsmål.

Landbrug og Fødevarer finder et velfungerende og effektivt indre marked afgørende for fødevarerhvervet og mener derfor, at der skal rettes opmærksomhed på implementeringen af EU-lovgivning i medlemslandene. Der opfordres til dels øget fokus på, at ingen medlemslande un-

derimplementerer, dels at ny EU-lovgivning giver klarere retningslinjer for medlemslandene i implementeringsfasen.

Landsorganisationen i Danmark bakker generelt op om mange af elementerne i Kommissionens meddelelse og er glad for, at der lægges op til en bred definition af industri og fokus på sammenhængen mellem industri og service i sammenhængende værdikæder, ligesom betydningen af at sikre uddannelser af høj kvalitet understreges.

Landsorganisationen i Danmark bemærker angående regelforenkling, at unødige regler og ineffektiv administration på europæisk niveau bør undgås, idet der dog er store forskelle på, hvordan medlemslandene klarer sig på området. EU's indsats bør derfor fokusere på at forbedre offentlig administration i de medlemslande, der klarer sig mindre godt. Derudover understreges det, at regler om f.eks. sikring af et godt arbejdsmiljø ikke kan betragtes som en byrde.

Landsorganisationen i Danmark bemærker, at industriel modernisering bør fokusere på hvordan automatisering, ledelse, innovation og medarbejderinddragelse spiller sammen, samt hvordan der opstår nye jobfunktioner i forbindelse med nye produktionsmetoder. Det er afgørende at den europæiske forskningsindsats rettes mod praktisk brug i virksomheder og medvirker til at udvikle medarbejdernes viden og kompetencer.

Landsorganisationen i Danmark er principielt imod brugen af EU-strukturfondsmidler til finansielle instrumenter og finder, at den finansielle sektor som udgangspunkt bør dække dette behov.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til Kommissionens meddelelse, særligt angående initiativerne til forbedring af det indre marked, forbedring af adgangen til finansiering samt arbejdskraftsmobilitet. Det forventes, at flere medlemslande vil efterspørge konkrete initiativer til at nedbringe europæiske virksomheders energiomkostninger, mens andre medlemslande vil understrege behovet for ressourceeffektivitet. Endelig forventes det handelspolitiske element i meddelelsen at give anledning til debat mellem de traditionelt frihandelsorienterede og de traditionelt protektionistiske medlemslande.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen er enig i, at europæisk industri spiller en central rolle ift. at skabe vækst og jobs i Europa. Regeringen støtter, at der sikres gode rammer for den europæiske industri til gavn for bl.a. produktionsarbejdspladser i Europa. Dette er også på linje med regeringens arbejde med "Danmark som produktionsland". Regeringen støtter ikke et mål for industriens andel af BNP på 20 %. I stedet bør det i højere grad indtænkes, hvorledes man kan fremme værdiskabelsen i industriens samlede værdikæde til gavn for øget pro-

duktivitet og konkurrenceevne. Det kan fx være gennem fokus på rammerne for avanceret og videntung produktion samt fremme af synergien mellem serviceydelse og industriproduktion.

Det er regeringens opfattelse, at EU's industripolitik bør sikre bedre rammevilkår for europæisk industri via et velfungerende indre marked, digitalisering og automatisering i den europæiske fremstillingsindustri, øget fokus på forbedret energi- og ressourceeffektivitet samt ved at styrke vækstvilkårene på områder, hvor europæisk industri har særlige styrker og potentiale. Derudover bør den europæiske konkurrenceevne og produktivitet generelt forbedres, herunder vækstvilkårene for industrien.

Regeringen støtter derfor Kommissionens initiativer for den europæiske industri i Horizon 2020 og COSME-programmerne, samt indsatsen for at målrette implementeringen af regionale instrumenter, der kan understøtte industriel forandring og øge konkurrenceevnen.

Regeringen støtter ligeledes indsatsen for at integrere europæiske virksomheder i globale værdikæder, samt at Kommissionen fortsat forfølger en ambitiøs og langsigtet handelspolitik med fokus på åbne markeder.

Regeringen anerkender, at adgangen til produktionsinput som finansiering, energi og råmaterialer er vigtig for industriens konkurrenceevne, og at dette skal sikres ved øget koordination mellem politikområderne. Regeringen er dog skeptisk overfor at stille industripolitikken særligt gunstigt i forhold til øvrige politikområder.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen harsenest været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 7. februar 2014 til orientering.